



Regelgeving bomen: vraag & antwoord



HOOGHEEMRAADSCHAP
DE STICHTSE
RIJNLANDEN

Regelgeving bomen: vraag & antwoord

Water en groen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Denk maar aan de prachtige polderlandschappen en het uitgestrekte rivierenland. Toch moet groen soms wijken voor water, bijvoorbeeld bomen op of aan de dijk. Hoe komt dat? En is dat niet slecht voor de natuur? Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR) begrijpt dat er vragen zijn over de regelgeving rondom bomen en struiken en probeert daar zo goed mogelijk antwoord op te geven.

Waarom moeten bomen soms wijken voor een dijk?

Om veilig te kunnen wonen en leven, hebben we sterke en betrouwbare dijken nodig. Daarom houdt het waterschap zich continu bezig met het onderzoeken en versterken van dijken. Soms betekent dit dat er werkzaamheden op uw perceel moeten worden verricht, zoals het verwijderen van bomen op of aan de dijk. Maar waarom doen we dat? Onze dijken moeten voldoende hoog en sterk zijn om het achterland – nu en in de toekomst – te beschermen tegen overstromingen.

Heeft het waterschap een herplantingsplicht?

Voor elke boom of struik die wordt gekapt, wordt een nieuwe teruggeplant, bij voorkeur op dezelfde locatie. Wanneer dat niet mogelijk is, vindt herplanting elders plaats, bijvoorbeeld op het terrein van de eigenaar of in de nabije omgeving. Om te bepalen waar, wanneer en welke bomen of struiken worden teruggeplant, stelt HDSR een herplantplan op. Hierin staan ook de aantallen voor kap en herplant.

Welke bomen of struiken worden teruggeplant?

Bij herplanting houden we rekening met biodiversiteit en kiezen we bij voorkeur voor gebiedseigen soorten, zoals eik, els, linde, meidoorn of lijsterbes. In overleg met de eigenaren wordt bekeken welke soorten het beste bij de omgeving passen. Dit wordt vastgelegd in het herplantplan, dat wordt afgestemd met de betrokken perceeleigenaren.

Wat verstaan we onder een stabiel dijkprofiel?

De stabiliteitsfactor van het talud (de schuine helling van de dijk) geeft een goede indicatie van de veiligheid. Er wordt een minimale stabiliteitsfactor vereist om voldoende veiligheid te garanderen. Een te steil talud kan sneller instorten. Daarom wordt deze factor zorgvuldig berekend, met een ruime veiligheidsmarge. Zo is het talud in de praktijk veiliger. Beter voorkomen dan genezen.

Hoe beïnvloeden bomen de stabiliteit van de dijk?

Dit hangt onder andere af van de locatie van de boom op de dijk. Het gewicht van de boom in combinatie met windkracht kan invloed hebben op de veiligheid van de dijk. Hoe hoger de boom, hoe meer wind deze vangt, wat de stabiliteit kan verminderen. Daarnaast kan een diepe kuil, ontstaan door het omvallen van een boom, de resterende hoogte en breedte van de dijk aantasten. Bij het omvallen van een boom rekenen we met een kuil van 4 bij 1 meter.



Wat beïnvloedt een stabiel dijkprofiel?

De hoogte van de dijk, de ondergrond, vernatting of verdroging hebben allemaal invloed op de stevigheid. Water kan over de dijk stromen of eronderdoor sijpelen, bijvoorbeeld via een zandlaag. Ook het verschil in waterpeil en de geometrie van de dijk spelen een rol.

Zijn er nog andere redenen om onderhoud aan bomen uit te voeren?

Takken die over een rivier hangen, kunnen het zicht voor het vaarverkeer belemmeren. Dat noemen we overhangend hout. Het waterschap is bij een aantal vaarwegen verantwoordelijk voor de veiligheid op het water.

De Bomeneffectanalyse (BEA)

Het waterschap verwijdert alleen begroeiing die een gevaar vormt voor de waterveiligheid, het vaarverkeer of de uitvoering van kade- of oeeververbeteringen. Om te bepalen welke bomen behouden kunnen blijven, laat het waterschap een bomeneffectanalyse (BEA) uitvoeren door een gespecialiseerd bureau. De BEA onderzoekt of een boom in zijn huidige vorm en op zijn huidige locatie duurzaam kan blijven staan.

Wat merkt u als bewoner van een bomeneffectanalyse?

De BEA wordt toegepast op zowel openbare beplanting als beplanting op privépercelen binnen het waterschap. Dit betekent dat onderzoekers mogelijk uw perceel betreden om bijvoorbeeld de diameter van een boom op te meten of de boom van dichtbij te bekijken.

Hoe verloopt een bomeneffectanalyse op privéterrein?

Onderzoekers betreden uw perceel vanaf het water om de bomen en planten te beoordelen. Beplanting binnen de werkstrook van vijf meter vanaf de waterlijn moet mogelijk worden verwijderd voor de uitvoering van beschoeiingswerkzaamheden. Alleen het hoogstnoodzakelijke wordt verwijderd. De uitvoering wordt met de perceeleeigenaar besproken, inclusief eventuele herplantingswensen.



Hoe beslist het waterschap welke bomen gekapt worden?

Niet alle bomen vormen een risico voor de stabiliteit van de dijk. Door de analyse zorgvuldig uit te voeren, wordt per boom bepaald of deze kan blijven staan of moet worden verwijderd. Er wordt gekeken naar de hoogte, breedte en eventuele constructies op de dijk, evenals naar de locatie en hoogte van de bomen. Sommige bomen – bijvoorbeeld die achter een sterke damwand – vormen geen risico. Voor bomen die mogelijk wél een risico vormen, worden berekeningen uitgevoerd om te bepalen of een ontgrondingskuil de dijk zou kunnen beschadigen. Als dat zo is, moet de boom worden gekapt.

Gaat regelgeving alleen over bomen, struiken en opschot?

Nee, het betreft ook andere beplanting, zoals planten in tuinen die aan een rivier grenzen. Opschot (jonge, spontaan opgekomen bomen en struiken) kan eveneens verwijderd moeten worden. Planten mogen na afloop van de werkzaamheden worden teruggezet.

Waterschapsverordening en leggers

In de waterschapsverordening staan de regels die het waterschap hanteert voor de bescherming van waterkeringen, watergangen en bijbehorende constructies. Deze regels zijn bedoeld om schade aan dijken en oevers te voorkomen. Een legger is een verzameling kaarten waarin de afmetingen en onderhoudsplichten van elke watergang, kade en dijk precies zijn vastgelegd. Eeuwenlang werden deze gegevens op papieren kaarten bijgehouden; tegenwoordig gebeurt dit digitaal.

Contact met Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden

Heeft u vragen over regelgeving van bomen? Neem dan contact op met Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden.

Poldermolen 2
3994 DD Houten

☎ (030) 634 57 00

✉ post@hdsr.nl